

z dnia 5 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zmianami) oraz art. 10 ust. 1 – 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada Miejska w Żmigrodzie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Żmigrodzie

Bożena Żołnierowicz

**GMINNY
PROGRAM
PROFILAKTYKI
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA LATA 2026 – 2027**

1. WSTĘP

Zadaniem własnym każdej gminy jest realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii prowadzonych w postaci gminnych programów profilaktyki, uchwalanych przez Radę Miejską. Wśród wszystkich problemów społecznych w naszym kraju te związane z alkoholizmem oraz narkomanią są jednymi z trudniejszych do rozwiązania. Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii są działaniami długofalowymi. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na samorząd szereg obowiązków w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, natomiast ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada obowiązki w zakresie rozwiązywania problemów związanych z narkomanią wśród mieszkańców gminy. Obie te ustawy dają jednocześnie ogromną szansę, aby w/w problemy rozwiązywać, a nade wszystko zapobiegać im właśnie na najniższym szczeblu administracji. Obecnie nikt nie wątpi, że należy i trzeba pomagać osobom dotkniętym problemem alkoholowym i narkotykowym, ale mamy także świadomość, że pomocą należy obejmować osoby z rodzin, gdzie problem uzależnień występuje, a nade wszystko nie można zapominać o dzieciach z rodzin dotkniętych problemem. Ważne jest prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej, podnoszącej poziom wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym alkoholu, a także uzależnień behawioralnych. Warto promować pozytywne nawyki spędzania czasu wolnego oraz przedsięwzięcia kształtujące zdrowy styl życia, bez używek. Skuteczny system czynności w obszarze pomocy i przeciwdziałania uzależnieniom winien być oparty na skoncentrowanej współpracy instytucji zaangażowanych w działania, zmierzające do ograniczania problemów oraz podejmowania działań profilaktycznych, mających na celu zapobieganiu występowaniu zjawiska.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji w/w zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani na lata 2026 – 2027. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców Gminy Żmigród. Priorytetem Programu jest to, aby wszyscy mieszkańcy gminy niezależnie od wieku czy statusu społecznego – uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych wpływają na zdrowie.

Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gminy Żmigród przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć

problemy, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych.

Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień, realizowane dotychczas na podstawie przepisów kilku ustaw, o różnych terminach realizacji oraz różnych źródłach i poziomach finansowania (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii). Należy podkreślić, że różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od substancji czy o uzależnieniach behawioralnych spotykamy się z takim samym lub podobnym jego przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi prawidłowy rozwój, w szczególności dzieci i młodzieży.

Niniejszy program obejmuje profilaktykę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych, uwzględniając współczesną wiedzę na temat nowoczesnych metod pracy w tym obszarze, tak aby jak najlepiej służył zdrowiu mieszkańców Naszej Gminy.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA ALKOHOLIZMU I NARKOMANII ORAZ WYNIKAJĄCYCH Z NICH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŻMIGRÓD

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii i programów jest analiza SWOT.

Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych stron podmiotów działających w danej sferze, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Można zdefiniować, iż mocne strony to atuty, zasoby, potencjał danej instytucji, które ją wyróżniają, słabe strony zaś to konsekwencje ograniczeń zasobów instytucjonalnych, kadrowych, finansowych. Z kolei szanse można określić jako możliwości, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się impulsem rozwoju i co istotne, mogą osłabić spodziewane zagrożenia. Natomiast zagrożenia to czynniki postrzegane jako bariery w rozwoju powodujące utrudnienia i ograniczające wykorzystanie szans i mocnych stron.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
· dobre rozeznanie środowiska lokalnego; · dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego; · wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami; · wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze; · prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego.	· niska świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny z problemem uzależnienia; · brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego; · brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; · stereotypowe myślenie na temat uzależnień.
SZANSE	ZAGROŻENIA
· wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę z problemem uzależnienia; · zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin z problemem uzależnienia z terenu gminy; · wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom; · wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia.	· zanik więzi i tradycji rodzinnych oraz kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; · wzrost dysfunkcyjnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc i uzależnienia; · niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy; · stereotypowe myślenie o miejscach pomocowych dla osób uzależnionych, jako o instytucjach pomagających jedynie rodzinom ze środowisk zagrożonych społecznie.

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2027 został opracowany w oparciu o przeprowadzoną diagnozę problemów alkoholowych i narkotycznych na terenie Gminy Żmigród.

Analiza danych pozwala na stawianie wniosków w formie hipotez.

1. Pojawia się stabilizacja problemów alkoholowych w gminie.
2. Stabilizacji uległa też podaż alkoholu w gminie.
3. Dominuje nadal spożycie piwa i wódki, ten model zaczyna dotyczyć też młodzieży.
4. Utrzymuje się poczucie zagrożenia mieszkańców ze strony osób nadużywających alkoholu – nadal z tendencją spadkową.
5. Używanie alkoholu przez młodzież od 3 lat wykazuje wg. dorosłych niską tendencję wzrostową.
6. Występuje dalszy spadek wskaźnika sprzedaży alkoholu nieletnim.
7. W stosunku do badań poprzednich nastąpiła poprawa wskaźników dotyczących problemów alkoholowych.
8. Problemy narkotyczne w gminie mieszczą się nadal poniżej średniej w regionie.
9. Występuje sporadyczna bardzo ograniczona penetracja okolic szkół przez dealerów narkotykowych.
10. Zainteresowanie młodzieży szkół środkami narkotycznymi nadal ogranicza się do marihuany oraz sporadycznie amfetaminy i dopalaczy.
11. Poziom zachowań behawioralnych nie wskazuje na występowanie zaburzeń.
12. Należy wzmocnić działalność profilaktyczną wśród młodzieży szkolnej dopasowując ją do aktualnych oczekiwań uczestników.
13. W programach należy utrzymać tematy dotyczące współdziałania z Policją w rozpoznaniu i eliminowaniu z okolic szkół dealerów narkotykowych, szczególnie rodzimych (ze względu na niski wskaźnik prewencja przyszłościowa)

Część użytecznych informacji i statystyk do aktualnej diagnozy zjawiska alkoholizmu i narkomanii w Gminie Żmigród uzyskano z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie, Komisariatu Policji w Żmigrodzie oraz Centrum Usług Społecznych w Żmigrodzie. Ponadto dokonano analizy dokumentów tj. sprawozdań z merytorycznej działalności podmiotów odpowiedzialnych za profilaktykę uzależnień, w szczególności:

1. sprawozdania z pracy terapeuty osób współuzależnionych,
2. sprawozdania z realizacji zadań terapeuty z osobami uzależnionymi,
3. sprawozdań wychowawców w Placówce Wsparcia Dziennego w Żmigrodzie, Barkowie, Borzęcinie i w Łapczycach.

3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnień behawioralnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych.

4. CELE OPERACYJNE

1. Zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Żmigród na temat zjawiska uzależnień.
3. Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
4. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców Gminy Żmigród.
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie dotkniętej problemem alkoholowym oraz udzielanie wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny

- 1. Zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.**

Zadanie	Wskaźniki realizacji
Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach prowadzonego Punktu Konsultacyjnego
Grupa wsparcia dla osób uzależnionych	Liczba osób korzystających ze spotkań
Konsultacje indywidualne z terapeutą dla osób uzależnionych	Liczba osób korzystających z konsultacji
Konsultacje indywidualne z terapeutą dla osób współuzależnionych	Liczba osób korzystających z konsultacji
Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia
Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych działaniami Komisji
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Liczba osób korzystających ze wsparcia
Cel operacyjny	
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Żmigród na temat zjawiska uzależnień.	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Prowadzenie w placówkach oświatowych działalności edukacyjnej na temat zjawiska uzależnień	Ilość przeprowadzonych programów profilaktycznych, ilość zorganizowanych spotkań edukacyjnych.
Organizowanie kampanii informacyjnych na temat uzależnień	Ilość zorganizowanych kampanii informacyjnych
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców	Liczba przeprowadzonych działań oraz liczba osób objętych działaniami
Cel operacyjny	
3. Zwiększenie kompetencji pracowników służ realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Organizacja szkoleń dot. wiedzy i umiejętności w zakresie problemów uzależnień	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	Ilość zorganizowanych działań oraz liczba uczestników
Cel operacyjny	
4. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców Gminy Żmigród	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Organizowanie działań profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej uzależnień behawioralnych, uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych	Ilość zorganizowanych działań
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i mające na celu prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców gminy	Ilość przeprowadzanych akcji
Cel operacyjny	
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w rodzinie dotkniętej problemem alkoholowym oraz udzielenie wsparcia dla osób doświadczających przemocy	
Zadanie	Wskaźniki realizacji
Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie alkoholowej	Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia
Organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba uczestników szkoleń
Inne działania nie ujęte w Programie, a niezbędne i	Ilość zorganizowanych działań oraz liczba uczestników

mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie alkoholowej	
--	--

5. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkom GKRPA przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie następujących zadań:

- a) udział w posiedzeniach GKRPA,
- b) kontrolę placówek handlowych i gastronomicznych, zgodnie z upoważnieniem Burmistrza Gminy Żmigród,
- c) monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- d) inne prace związane z działalnością GKRPA realizowane zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w punkcie 1 wynosi:

- a) 15 % dla przewodniczącego GKRPA
- b) 10 % dla zastępcy przewodniczącego GKRPA
- c) 8 % dla pozostałych członków GKRPA

minimalnego wynagrodzenia za pracę pracownika, zgodnie z aktualnym Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę za każdorazowe wykonanie czynności, o których mowa w ust. 2 i wypłacane jest w oparciu o podpisaną listę obecności.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii są dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w oparciu o art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w dziale 851 - ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Żmigrodzie

Bożena Zolnierowicz

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na samorządy gminne obowiązek realizacji zadań prowadzonych w ramach uchwalanego przez radę gminy, programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W związku z powyższym istnieje konieczność ujęcia w w/w programie zadań wskazanych w powyższych ustawach. Zgodnie z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości, do nowych zadań gminy należy przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Większość zadań realizowanych w obszarze profilaktyki dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii i uzależnień behawioralnych, szczególnie na poziomie profilaktyki uniwersalnej jest wspólna lub zbieżna, a ich adresatami są te same bądź pokrewne grupy osób.

Ze względu na upowszechniające się wzory łączenia różnych substancji psychoaktywnych należy założyć kontekst wszystkich uzależnień na etapie profilaktyki, leczenia i rehabilitacji. Program jest kontynuacją działań podejmowanych w poprzednich latach, które mają na celu zapobieganie uzależnieniom od alkoholu oraz skoordynowanie działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, skierowanych do mieszkańców Gminy Żmigród.